

Reggeli Ujság

Noviszád, 1940 augusztus 16.

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

21. évfolyam 225. szám

Ma kezdődnek meg a magyar-román közvetlen tárgyalások

A magyar küldöttség a Zsófia nevű hajón elutazott Turn Szeverinbe
A román küldöttség vezetője Pop Valér erdélyi politikus

A bolgár-román tárgyalások megakadtak

Budapestről jelentik: A magyar kormány küldöttei szerdán éjjelkor a Zsófia nevű személyszállító gyorshajóval a Dunán elindultak Turn Szeverinbe, hogy a román kormány meghatalmazottaival tárgyalásokat folytassanak a magyar területi követelésekre vonatkozóan.

Egészen szerda reggeli bizonytalan volt, hol folynak le a tárgyalások. A román kormány — mint ismeretes — először Szinaját ajánlotta, azonban ezt a magyar kormány nem fogadta kedvezően, mivel Szinaja túlságosan messze van Budapesthez és az odautazás is körülményes. Amellett Bukarestben sem fogadták teljes helyesléssel ezt a tervet, mert az udvarhoz közelálló körök kifogásolták azt, hogy éppen a királyi nyaraló városa legyen a tárgyalások színtere. Végül is a román kormány Turn Szeverint ajánlotta és ebbe a magyar kormány is beleegyezett.

A magyar kormány szerdán délelőtti rendkívüli minisztertanácsot tartott, amelyen a turnszeverini tárgyalásokra kidolgozták az utasításokat. A kormány ülése után Teleki miniszterelnök és Csáky külügyminiszter fogadta Hóry András meghatalmazott minisztert, a magyar küldöttség vezetőjét és a küldöttség tagjait. A miniszterelnök és a külügyminiszter részletes utasításokat adtak a küldöttségnek egy a tárgyalások külső formáira, mint a magyar követelések lényegére vonatkozóan.

A miniszterelnök délután adta ki a rendeletet a küldöttségnek az indulásra. A Zsófia hajó pontban éjjelkor indult el a budapesti kikötőből. A magyar küldöttséget a külügyminisztérium ünnepélyesen bucsuztatta.

A küldöttség vezetője — mint már említettük — Hóry András meghatalmazott miniszter, aki évekig volt beográdi és bukaresti magyar követ és így a romániai viszonyokat kitünően ismeri. A küldöttség tagjai a külügyminisztérium főtisztviselőiből és a magyar vezérkar főtisztjeiből kerültek ki. Közöttük van dr. Zilahy-Sebes Jenő tanácsos, a külügyminisztérium sajtóosztályának helyettes főnöke, Ujváry Dezső követségi titkár, Náday István tábor-

nok, Ujzászy István vezérkari ezredes, Szentpétery György vezérkari százados és több szakértő.

A hajó megállás nélkül haladt lefelé a Dunán. Csak a jugoszláv határon szakította meg útját rövid időre. A Duna noviszádi szakaszán csütörtök délután haladt át. Este érkezett Beográdba, ahonnan szintén megállás nélkül folytatta útját a Vaskapu felé. Valószínű, hogy pénteken a reggeli órákban érkezik Turn Szeverinbe.

Turn Szeverin Orsovától mintegy tíz kilométerre a Duna mellett fekszik, szembe a jugoszláv területen lévő Kladovó városkával, mely szintén dunai kikötő.

TURN SZEVERIN VAGY HERKULESFÜRDŐ?

A tárgyalások valószínűleg még ma, pénteken délelőtt megkezdődnek, nem sokkal a magyar küldöttségnek Turn Szeverinbe való érkezése után. A magyar küldöttség azért utazott hajón, hogy a tárgyalások egész ideje alatt a hajón lakhassék és ezzel az elszállásolás kérdése tárgyalanná váljon. Magáról a tárgyalások közelebbi színhelyéről még mindig nincs pontos értesülés. Szerdán délután a román külügyminisztérium egy főtisztviselője utazott Turn Szeverinbe, hogy a tárgyalások helyét előkészítse. Bukaresti vélemény szerint a tárgyalásokat Burleanunak, a román Nemzeti Bank volt kormányzójának a turn-szeverini kikötő közelében lévő palotájában bonyolítják le. Tegnap azonban értesítés jött, hogy Turn-Szeverin prefektusa Herkulesfürdőn egy szállodát lefoglalt a magyar és a román küldöttség részére. Ebből azt következtetik, hogy a tárgyalásokat is Herkulesfürdőn folytatják le.

Herkulesfürdő — mint ismeretes — Orsovától mintegy 15 kilométerre északra fekszik, a világháború előtti magyar határt képező Cserna folyó jobbpartján. Közelében van Mehádia, amely szintén a régi magyar területen fekszik.

A ROMÁN DELEGÁCIÓ

Bukarestből jelenti az Avala: A román küldöttségben — amely

küldöttség Turn Szeverinben a magyarokkal tárgyal — helyet foglal többek között Pop Valér volt igazságügyminiszter és egy vezérkari tábornok, mint katonai szakértő. A küldöttséget Pop Valér ve-

zeti, aki — mint ismeretes — erdélyi születésű.

A bukaresti magyar követ és a budapesti román követ szintén részt vesz a tárgyalásokon mint megfigyelő.

A Vaszgárda nem lett angolbarát

Bukarestből jelenti a Német Távirati Iroda: A bukaresti brit követség ügynökei után röpcédulákat terjesztett, amelyek a Vaszgárda vezetőségének állítólagos felhívását tartalmazták. A felhívás szerint a Vaszgárda megváltoztatta eddigi külpolitikai irányát s ezenfelül angolbarát politikát folytat.

A londoni Times közölte ennek a röpcédulának a tartalmát és cikkében arra törekedett, hogy a Vaszgárdát megnyerje az angol ügynek. A lap azt állította, hogy Horia Sima, a Vaszgárda vezére megegyezést kötött Maniu volt miniszterelnökkel, hogy az erdélyi kérdésben a magyar követelésekkel szemben elutasító álláspontra helyezkednek.

Ezzel a cikkel kapcsolatban Horia Sima nyilatkozatot adott a sajtónak. A Vaszgárda vezére erélyesen megcáfolta az angol propaganda cselvetéséből született röpiratot. Kijelentette, hogy a Vaszgárda külpolitikai tekintetben továbbra is a tengely mellett áll és Maniu mozgalmával nem kötött semmiféle megegyezést.

POP VALÉR ÁLLÁSPONTJA

A beográdi Pravda bukaresti tudósítójának jelentése szerint Bukarestben nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy Pop Valér személyében erdélyi politikus lett a turn-szeverini román küldöttség vezetője. A román kormány ezzel is hangsúlyozni kívánta Erdély román lakosságának érdekeit.

Pop Valér egyébként azon az állásponton van — írja a tudósító —, hogy a jelenlegi helyzetben a határváltozás Romániában igen súlyos gazdasági és társadalmi megrázkódtatásokkal járna. Ezért csak lakosságcsereit kíván a határok némi módosításával. A román küldöttség Turn Szeverinben ebben a szellemben tárgyal a magyarokkal.

Létrejött az elvi megegyezés?

Ezzel szemben ugyancsak a Pravda budapesti tudósítója azt jelenti lapjának, hogy Budapest és Bukarest között a legutóbbi magyar emlékirat átnyújtása után létrejött az elvi jelentőségű megegyezés. A megegyezés elsősorban a tárgyalások külső módozataira vonatkozik. Ez a megegyezés kitűnik abból is, hogy a magyar küldöttség már elutazott Turn Szeverinbe. Másrészt azonban a román kormány a magyar emlékiratra adott válaszában készségét nyilvánította a területek átengedésére vonatkozóan is. Azt, hogy mennyi területet hajlandó átadni Magyarországnak, a román kormány nem határozta meg.

Az említett lap tudósítója szerint ez a fordulat a magyar közvéleményben nagy örömet keltett és Budapesten általában derültó- an ítélik meg a helyzetet.

FIGYELMEZTETÉS MANIU HIVEINEK

Ugyancsak az említett beográdi lap tudósítója jelenti Bukarestből, hogy Romániát az utóbbi napokban a letartóztatások hulláma öntötte el. Elsősorban a román újságírókat és a külföldi lapok tu-

dósítóit fosztották meg szabadságuktól azért, mert rémhíreket terjesztettek abból a célból, hogy a román-magyar és a román-bolgár tárgyalásokat megzavarják.

Beavatott körök szerint ezeket a rendőri intézkedéseket figyelemzetésül szánták Maniu és kö-

vetői részére, akik Románia területi sérthetlenségét hirdetik. Ma-
niu mindemellett újabb röpiratot
adott ki az előbbi szellemben.
Bukarestben úgy tudják, hogy a
magyar kormány megmarad a ro-
mán kormányhoz intézett emlék-
iratában foglaltak mellett. Esze-
rint Magyarország az 1918-ban
megállapított demarkációs vonal-
ban kívánja megállapítani a ha-
tárt.

**NEHÉZSÉGEK A BOLGAR-
ROMÁN TÁRGYALÁSOKBAN**

Szófiából jelentik: A bolgar-
román tárgyalások pillanatnyilag
azért, mert Bulgária nem fágít at-
tól a követelésétől, hogy Szilisz-
triát és Balesikot is megszállja.
A románok most szükségesnek
tartják, hogy előbb a magyar kül-
döttséggel tárgyaljanak és csak
azután kezdjék meg újra a megbe-
széléseket a bolgarokkal. A bol-
gar-román viszony további sorsa
sokban függ a turn-szeverini tár-
gyalások eredményétől.
Szófiái vélemény szerint a bol-
gar-román tárgyalás román rész-
ről részben azért akadt meg, mert
a szovjet is beleavatkozott és kö-
veteléseit növelését ajánlotta Bul-
gáriának.

**ELINDULT A ROMÁN
KÜLDÖTTSEG IS**

Bukarestből jelenti az Avala: A
keleti expresszhez csatolt külön ko-
csiban elindult a hivatalos román
küldöttség, amely Turn Szeverinben
a magyar kormány megbízottaival
tárgyal.

**A BOLGAR MINISZTER-
ELNÖK FOGADÁSA**

Szófiából jelenti az Avala: Filov
bolgar miniszterelnök tegnap kihall-
gatáson fogadta a moszkvai és az
ankarai bolgar követet.

**Fokozódik a feszültség
Olaszország és
Görögország között**

Rómából jelentik: Az olasz la-
pok egyre hevesebben támadják a
görög kormányt, amely az albán
kisebbséggel szemben elnyomó
politikát folytat. A lapok azt ír-
ják, hogy Daut Hodzsa meggyil-
kolása világosan bizonyítja azt,
hogy a görögök hatalmas tulkapá-
saikban a legerőszakosabb eszkö-
zöktől sem riadnak vissza. Emel-
lett kitérnek a gyilkosságból, hogy
Görögország Angliával együtt
azon dolgozik, hogy Albánia kö-
rül a nyugalom ne állandósuljon.
Virginia Gaida tegnapi vezér-
cikkében szintén a gyilkossággal
foglalkozott és kijelentette, hogy
az merényletet jelent Albánia és
a balkáni béke ellen. Gaida han-
goztatta, hogy Epirusban a lakó-
ság 60 százaléka albán és ezt a
nagy tömegű kisebbséget Görögor-
szág nem nyomhatja el.
Daut Hodzsa meggyilkolása nem
elszigetelt jelenség, hanem az
utolsó láncszem abban a gyűrű-
ben, amely az angol-görög
együttműködésben alakult ki.
Ezzel a büntetéssel a görögorszá-
gi albán kérdés ismét napirendre
került.
Az, hogy az olasz kormány mi-
lyen megtorlásokhoz folyamodik,
még nem ismeretes.

Igy barnít a NIVEA ULTRA OLAJ
a rövidhullámú (égető) napsugarakat felfogja,
a hosszuhullámú (barnító hatású) pedig átengedi.

**Indiában lázadás tört ki
Anglia ellen**

**Tegnap reggel ismét nagy német támadás volt Anglia ellen
Anglia Spanyolországot zárlat alá veti**

Berlini jelentés szerint tegnap
éjszaka többszáz német repülőgép
ismét nagy támadást hajtott vé-
gre Anglia ellen.

Ezt a jelentést megerősíti a
Reuter-ügynökség is, amely közli
a közbiztonságiügyi minisztérium
hivatalos jelentését. Eszerint teg-
nap reggel ellenséges repülőgépek
jelentek meg Anglia északnyugati
és Skótország északkeleti része
felett. A támadás hatásáról még
nem érkezett jelentés.

**ANGOL RÖPIRATOK
ÉSZAK-OLASZORSZÁGBAN**

Rómából jelenti a Stefani: Az
olasz sajtó közölte azoknak a röpi-
ratoknak szövegét, amely röpira-
tokat a legutóbbi támadás alkál-

mával angol repülők szórtak olasz
területre.

Ez a röpirat — írja a Giornale
d'Italia — új bizonyítéka az angol
hírvetés tehetetlenségének. Az
olasz nép igen jól tudja, miért
harcol, ezért az angol hírvetés
nem tévesztheti meg. Az olasz nép
fel akar szabadulni az angol zsar-
nokság alól, amely a Földközi-ten-
ger foglyává tette.

A Tribuna szerint Észak-Olasz-
ország bombázása gonosztevők-
höz méltó, mert ez a bombázás
polgári lakosságot ért. Anglia ez-
zel a bombázással akarta elterelni
a figyelmet arról a vereségről,
amely Afrikában érte az olasz
fegyverek részéről.

Eden hosszú háborút jósol

Londonból jelentik: Eden hadügyminiszter a rádióban beszédet
mondott, amelyben kijelentette, hogy a háború ebben az évben nem
ér véget. Az angoloknak az a véleménye — mondotta —, hogy a
háború csak most kezdődött meg. A háború megnyeréséhez a vi-
lággazdasági források hirtökésa és nagy hajóhad szükséges.

Eden beszéde további során az angol légi haderő teljesítményét
dicsérette.

**INDIABÓL A HÁBORU UTÁN
DOMINIUM LESZ?**

Londonból jelenti: Emery in-
diái államtitkár az alsóházban ki-
jelentette, hogy Nagybritannia a
háború befejezése után Indiát do-
miniummá teszi. India ugyanolyan
szervezetet és jogokat kap, mint
Kanada vagy Ausztrália.

SVÁJC TILTAKOZIK

Bernből jelentik: A katonai ha-
tóságok erőlyes vizsgálatot indi-
tottak arra vonatkozóan, hogyan
történt Svájc felségjogainak meg-
sértése az angol repülők részéről.
Együttal Svájc diplomáciai uton
tiltakozott Londonban a svájci lé-
gi megsértése ellen.

**ELSÜLLYEDT
A TRANSYLVANIA**

Londonból jelentik: A tengerna-
gyi hivatal közölte, hogy tenger-
alattjáró megtorpedózta a Trans-
sylvania nevű angol felfegyverzett
kereskedelmi hajót, amely elsülly-
lyedt. A hajó úrtartalma 16.923
tonna volt. A hajó legénységéből
30-40 ember elpusztult, a többi
halászhajók mentették meg.

**AMERIKÁBAN PÍLÓTÁKAT
TOBOROZNAK
ANGLIA RÉSZÉRE**

Ottavából jelentik: A kanadai
kormány elnöke kijelentette a sajtó
munkatársai előtt, hogy az
Egyesült Államokban pilótákat to-

boroznak Nagybritannia részére.
Egyébként a kanadai repülőtere-
ket teljesen átszervezik a háború
céljaira.

**VERSENY A CSÓNAK
ÉS A HAJÓ KÖZÜTT**

Algecirásból jelentik: A Gibraltár
és Algecirás közötti öbölben izgal-
mas verseny folyt le egy csónak és
egy angol partvédő hajó között. A
gibraltári öbölből egy csónak ment
egy brit teherhajó felé, azonban
amikor a spanyol part közelébe ju-
tott, hirtelen irányt váltott és az al-
gecirasi kikötő felé evezett. Ezt egy
brit partvédő hajó észrevette és a
csónak üldözésére indult.

A csónak evezősének ereje már
ellankadt és úgy látszott, hogy a
hajó eléri. Ekkor azonban a csónak
már spanyol vízre ért és a spanyol
partvédő ütegek néhány lövéssel fi-
gyelmeztették az angol hajót a tá-
vozásra. Az angol hajó erre az üld-
özést abbahagyta.

A csónakban egy gibraltári angol
fiatalember ült, aki azért menekült
Gibraltárból, hogy ne sorozzák be
az angol hadseregbe.

**A NÉMET SAJTÓ TÁMADÁSA
ANGLIA ELLEN**

Berlinből jelenti a Német Távirati
Iroda: Valamennyi német reggeli
lap élesen támadja az angol propa-
gandát a német veszteségek túlzása
miatt. A lapok azt írják, hogy Ang-
lia a vereség feletti keserűségében
a számokkal való dobálózásban ke-

res feledést. A Deutsche Allgemeine
Zeitung szerint a brit jelentés arról,
hogy Németország mennyi vesztesé-
get szenvedett Lengyelországban,
Hollandiában, Belgiumban és Fran-
ciaországban a végsőkig túlzottak.

— Tegnap sok tízezer angol meg-
érezte, mi az a német légi támadás.
Az angoloknak kormányukba vetett
bizalmuk jelentősen megingott.

**LA GUARDIA
MINISZTER LESZ?**

Washingtonból jelentik: Roosevelt
felszólította La Guardiát, Newyork
főpolgármesterét, hogy lépjen be a
kormányba és vegye át a munka-
ügyi minisztérium irányítását.

La Guardia válasza még nem is-
meretes.

**FELHÁBORODÁS
SPANYOLORSZÁGBAN**

Madridból jelentik: A spanyol
közvéleményben rendkívül nagy a
felháborodás amiatt, mert Anglia
Spanyolországot teljes tengeri zárlat
alá akarja venni. Anglia arra törek-
szik, hogy megakadályozza Spanyol-
országnak petróleummal és gaboná-
val való ellátását. Spanyolország
mindkét árucikket Amerikából és
Romániából kapja.

LÁZADÁS INDIÁBAN

San Sebastianból jelentik: A Ste-
fani-ügynökség közli:

Indiában egyre erősödik az angol-
ellenes mozgalom. Vazirisztánban
lázaadás tört ki. Egy angol százados
elesett, több katona megsebesült.

Egy indiai vonat ellen merénylet-
tet követte el, amelynek husz se-
besültje és kilenc halottjavan.

A hindu nemzetiek sajtója azt ir-
ja, hogy nem is érdemes tárgyalni
arról az angol javaslatról, hogy In-
dia a háború után dominium lesz.

**Feloszlatták a szubotical
szabadkőműves páholyt**

Szuboticáról jelentik: A városi
rendőrség a szubotical szabadkőmű-
vesek »Matnat Jad« nevű páholyát
feloszlatta és bezárta. Ezt a páholyt
1933-ban alapították és 30 tagja
volt. Tagjai szubotical, a szentai já-
rás és a topolai járás területéről ke-
rültek ki. Ebbe a páholyba csak
zsidók iratkozhattak be. Elnöke Lö-
wenthal Henrik volt.

Zágrebből jelentik: Dr. Subasics
Iván horvát bán rendeletet adott ki,
hogy a horvát bánóság területén lévő
valamennyi szabadkőműves páholyt
be kell zárni.

A kápolna és a kereszt eltérítette a halálsziklától az öngyilkosokat

(Bánfalva, augusztus). Most önfeledt gyermek játszadozik a sziklák tetején, kezében csucos papirzacskó, melyet gyermeki képzelete nyomban repülőgépi rangra emelt, mivel hogy repülőkorcsak van és éljen a repülőgép.

Ledobja a kis süvegét és libeg, hancurozik a kised játék, örvénylik, ni, most hirtelen bukfencel, szélesnyesen menetirányt változtat s a mókáskedvű gyermekjátékra mókáskedvű napsugár szökken, onnan a Lajta tetejéről, ahonnan merészöld fenyők integetnek.

Integettek balsejtelmű, megszállott cselédányokra, akik ide hozták pezsgő fiatalágukat egy utolsó, merész cselekedetre,

egy ugrásra.

És a játék be is fejeződött. A csiricsári szoknya megbillent és egy fiatal test vérbelocsant, elterült a sziklán, a hatóságai boncolás pedig megállapította, hogy már esés közben életét veszítette ijedségében.

EGY NAPON KETTŐ IS...

A bánfalvi »Halálszikla« Soprontól északnyugatra, három kilométerre szörnyed a magasba, büszke, kemény és zord homlokkal.

...Ha a város és a falvak fiataljai elszonytyolodtak anyagi gondok miatt vagy azért, mert nem gyulladt ki a gyertyafény az ablakban, mikor szólt a »Csak egy kislány...« de sokan indultak a halálszikla felé... Vagy ha Gábor nem kérte fel még egy csárdásra az árva kis Ilonkát. Szegény kis Ilonka

— ez volt az első öngyilkos anyuka neve —

...sírni kezdett, megtörtelte két szemét és elindult a csunya fekete éjszakába. Játsszani kezdett egy drága játékszerrel az Elettél. Megcérógatta ezt a gyönyörű játékot, aztán eldobta. Reggel pedig a vargányászó gyerek keservesen sikoltott: »Idesanyám, nézze, egy lány meghalt!«

Összeroncsolta a gyenge testet a kemény szikla.

Az átkos példa — sajnos — követsére talált. Még voltak más kis Ilonkák, akik játszani kezdtek a legszebb játékkal és még voltak más vargányászó gyerekek, akik felsikoltattak: »Idesanyám, nézze...« Szomoruan nézték a szomoru látványt. Egy napon — még a kilencszázas években —

kétszer is siklott fel egy kis gyerek.

Csodálatosképpen legtöbbször erre csaszkláló kisgyerekek fedezték fel a vérbefagyott kihunyt életeket. Meg is tiltották a szülők: »Gyerekeim, erre többet ne járjatok!« A bánatos lánykák is megkapták a szülői intést-aggódmalmat: »Kislányom, ne járj a szikla felé, tudod, a Mar's, a Julika, az Ilonka...«

A kislányka egyszer mégis kíváncsi kalandra indult, egyetlen és utolsó ilyen kalandra.

A hegy csupa virág és csupa dal, a szélben zizeg a magyarfenyő hamvas-hosszu tüje. Rigók esetepatéznek messziről pedig az egészséges gömbölytű bokrok úgy zöldelnek, mint egy-egy tovarugított nagy dinnye. Ezeket bámulja meg az élet szerencsétlenje. Nem messze, csak itt a szomszédban, balról, a temető kapuján az Irás szava igéri az örök életet; ott dicsőíti a bánfalvi hősi emlékmű a férfibátorságot

A CSERKÉSZEK DROTSÖVÉNYE NEM SEGIT

Már sok anya járt feketében és sok testvér sírta véresre a szemét. Hiába parancsolták a gyerekeknek és lányoknak, hogy a sziklának még felé se nézzenek.

Az öngyilkosságok száma egyre többet foglalkoztatta a hatóságokat, a pap-ságot. A cserkészek is résen voltak. »A cserkész ahol tud, segít«. — mondja a cserkésztestvér. Itt életéről volt szó.

Vastag és magas, sűrű drotsövénnyel huztak halálugrásból.

Egy hét múlva újabb halálugrásról beszélt a város és a falu. Csakhogy ennek a kis szolgálólánynak össze volt tépve a ruhája és tiszke szaggatta meg a kezét.

Ekkor határozta el egy angyallelkű pap, Tóth János, hogy kápolnát építtet a hegyre közadakozásból. Hátha a Lourdesi Szűzanya megóvja a bucsu-

zókat az utolsó lépéstől? Először azonban keresztet emeltek.

A hírvivatok egyre kevesebb halálugrásról tudtak.

A kereszt csodát tett.

Mintha intő ujj figyelmeztette volna a »kirándulókat« arra, hogy talán mégse...

A KÁPOLNA

A kereszt hatása most már arra ösztönözte az illetékeseket, hogy a kápolnaépítésre gyűjtést indítsanak. A cserkészek ismét bekapcsolódtak a mozgalomba. Résztartottak anyagilag, részint szervezéssel. Az eredmény:

kised kápolna, örökméccsel, téréő számolgyal és Szűz Mária képeve'.

Ha nappal jönnek az elkeserenettek, feléjük tekint a kép, este a sötétben az örökméccs pislogó életvöröse kényseritit térme a megtántorodott embert.

A kápolna most feléves. Azóta senki sem ugrott e a szikáról.

Ped'g azelőtt félevenként legalább egy áldozata volt ennek a rosszindulatú, vörös sziklaszörnyetegnek.

Az évfordulón szülő omlanak a térdelőre. Őket látni vasárnaponként és papirzacskós, repülőgépes, kicsi gyerekeket.

Baráth Ferenc

Szovjet-Oroszország HADEREJE

Szovjet-Oroszország a föld legnagyobb kiterjedésű birodalma: 21 millió 321.163 km², 170 millió lakossal, lakosság sűrűsége km²-ként 8 lélek (népszámlálás 1934-ben volt). Felszíne nagyjából 200—250 m magas alföld, melyből élesen kiválik az Ural hegynyulat (1683 m) és Oroszországot európai és ázsiai részére osztja. Az európai oldalon csak kisebb dombvonulatok vannak, mint a Valda-i magaslat (321 m), a Krimi Jajla hegység (1543 m), Oroszország legmagasabb hegye a Kaukázusban az Elbrusz 5639 m magas.

A Szovjet hét állam szövetsége, mely 1922-ben alakult meg. Ezek:

1. Orosz szociális szövetséges tanácsköztársaság: 19.755.570 km² 113.650.000 lakossal. Ide tartozik a Volga német autonóm szocialista köztársaság, 1924 óta önálló, 27.152 km², 631.300 lakossal, melyből 66.5% német, 20.4% orosz, 11.9% ukrán. Székhelye Pokrovszk (1932 óta Engls) 84.345 lakossal. A 18. században II. Katalin cárnő alatt letelepült pfalzi, hesseni és würtbergi svábok leszármazottai.

2. Ukrajna: 451.767 km², 31.904.000 lakossal. (Ide visszacsatolva Lengyelországból Galicia jelentős része, Volhinia, Besszarábia és Észak-Bukovina.)

3. Fehér-Oroszország: 126.792 km², 5.439.000 lakossal. (Az Északkelet-Lengyelországtól visszacsatolt területtel jelentősen megnövekedett.)

4. Transzkaukázia: 185.845 km², 7.100.000 lakos.

5. Üzbekisztán: 164.873 km², lakossága 5.044.000.

6. Tukmenisztán: 491.216 km², 1 millió 268.000 lakos.

7. Tadzsisztán: 145.100 km², 1 millió 333.000 lakos.

★

Államforma: Szovjet Unió. (Szocialista tanácsköztársaság szövetsége. Oroszul: Szozjusz Szocialiszticeszkih Szovjetszkij Reszpublik, rövidítve: SSSR).

Az orosz birodalom határhossza:

a) szárazföldi 8342 km, b) tengeri 24.000 km. Összesen: 32.342 km.

Hajózható folyami víziutak hossza: 110.000 km, vasutvonalai: 88.000 km. Légiforgalmi utvonalaik meghaladják a 100.000 km-t.

★

Hadserege méretekben területi nagyságához igazodik. Általános véd-kötelezettségen alapuló állandó hadsereget tart, nők részben önkéntes hadiszolgálat van életben.

A hadsereg legfőbb parancsnoka a hadügyi népbiztos. Szolgálati kötelezettség a vörös hadseregben 22 év (19-től 41 évig). Tényleges szolgálati idő 2—3 év, fegyvernemek szerint.

Békében a hadsereg a lakosság 1.06%-át veszi igénybe.

A szovjet-orsz hadsereg ereje: Békéhadereg: 1.800.000 ember. (1914-ben 1.420.000 ember.) Mozgósított hadsereg 11.000.000 ember.

A hadsereg béketagozódása: 11 katonai terület: Moszkva, Leningrád, Fehér-Oroszország, Ukrajna, Észak-Kaukázus, Transzkaukázus, Volga, Turkesztán, Szibéria és az 1. és 2. távolkeleti hadsereg.

35 hadtest, kereken 100 hadosztállyal, 7 lovasított, 32 lovashadosztállyal és 12 önálló lovashadosztállyal, 5 harcikosci hadtest 10 harcikosci dandárral és 1 gépesített lovasdandár.

Fegyvernemek szerint: Gyalogság: 300 ezred, kb. 819 zászlóaljjal.

Lovasság: 128 ezred, 737 lovasszázaddal.

Gépesített alakulatok: 28 harcikosci ezred.

Tüzérség: 205 tüzérezred.

Műszaki csapatok: 100-on felüli utász zászlóalj, 32 önálló utász zászlóalj, 9 hidász zászlóalj, 25 vasuti ezred.

Híradó csapat: 12 ezred, továbbá 119 önálló híradó zászlóalj, összesen 375 századdal.

Különleges alakulatok: 13 önálló zászlóalj és 12 önálló gáz-század.

Nézzünk meg egy szovjet-orsz gyalog századot.

Áll: 1 parancsnoki szakaszból, 3 puskás szakaszból, szakaszonként 1—1 gránátvezetővel és 1 géppuskás szakaszból

Az orosz géppuskás században 12 géppuska van 3 szakaszra elosztva.

Fegyverek: 7.62 mm. Djegtjarew golyószóró 1910 M. 762 mm. Maxim géppuska 3.7 cm-es páncéltörő ágyu, 8.1 cm-es Stokes-Brandt nehéz gránátvető és a 7.62 cm-es gyalogsági tarack, gyalogezredenként 2 löveg-gel.

Tüzérség: 7.62 cm-es, 12.2 cm-es Krupp és Schneider tarack, 10.7 cm-es Schneider ágyu, 15.2 cm-es orosz és Vickers gyártmányu tarack, 21 cm-es tarack, 30.5 cm-es és 40.64 cm-es tarack. A légvédelmi tüzérségnél 132 cm-es géppuska, 4—10.5 cm-es gép- és légvédelmi ágyu.

★

Haditengerészet:

Csatahajó: Keleti-tengeren: 3 drb. 69.878 tonna (2 építés alatt 75.000 tonna). Repülőgépanyahajó: 2 építés alatt, 24.000 tonna. Fekete-tengeren: 1 drb. 9000 tonna (40 repülőgép), hajó neve: Sztalin.

Nehéz cirkáló: Keleti-tengeren 2 drb. 16.000 tonna (6 drb. építés alatt 48.000 tonna). Fekete-tengeren 1 darab 8030 tonnával.

Könnyű cirkáló: Keleti-tengeren 1 drb. 56 tonna. Fekete-tengeren 3 drb. 19.872 tonnával.

Aknacirkáló: Keleti-tengeren 1 drb. 4600 tonna.

Torpedócsirkáló: Keleti-tengeren 2 drb. 6790 tonna (4 építés alatt 11.580 tonna). Fekete-tengeren 3 drb. 8590 tonna.

Torpedóromboló: Keleti-tengeren és az Északi Jeges-tengeren 27 darab 28.262 tonna. Fekete-tengeren 6 darab 8162 tonna.

Új torpedónaszádok: Keleti-tengeren és Északi Jeges-tengeren: 15 darab 10.500 tonnával. Fekete-tengeren: 2 darab 1400 tonnával.

Tengeraltjárók: Keleti-tengeren és Északi Jeges-tengeren 69 darab. A Fekete-tengeren 30 darab. Távol-Keleten 58 darab. Összesen: 157 darab (200—330—600—896—1218—1400 tonnásak).

Aknarakó: Keleti-tengeren 3 darab 9811 tonna. Fekete-tengeren 5 darab 5500 tonna.

Aknakereső: A Keleti-tengeren és Északi Jeges-tengeren 13 drb. (2050 tonna), Távol-Keleten 8 darab (4000 tonna).

Ágyunaszád: Keleti-tengeren 1 darab (1760 tonna), Kaspi-tengeren 2 darab (1220 tonna).

Folyami ágyunaszád: Távol-Keleten 11 darab (6214 tonna).

A szovjet-orsz hajóhad áll 271 egységből 543.700 tonnatartalommal. Ebből a Keleti- és Északi Jeges-tengeren 141 egység 223.700 tonnával, a Fekete-tengeren 51 egység 88.500 tonnával, Távol-Keleten 77 egység 344.400 tonnával, Kaspi-tengeren 2 egység 1220 tonnával.

A szovjet-orsz kereskedelmi tengerészetnél 716 hajó van ebből 532 szénfűtésű, 137 olajfűtésű és 27 vitorlás. Össztonnatartalom: 1.316.000 tonna.

★

Légierő: 59 repülő dandár, ebből 7 vizirepülőgép dandár, mintegy 6000 repülőgéppel, 208.000 főnyi személyel (ejtőernyősökkel együtt).

A kiképzést 1500 repülőgépvezető iskola, 2000 vitorlázó repülőiskola és 9 női repülőgépvezető iskola végzi.

Szovjet-Oroszországban 15 repülőgép- és repülőmotorgyár működik.

Meghalt a világ legtakarosabb gazdája

(Hódmezővásárhely, augusztus) Ugy jöttem Vásárhelyre, mint szenvedélyes gyűjtő a felbukkanó ritkaság hírére. Hozott a félországot megjárta hír, amely a világ a legrendszertelenebb emberének mondta Takaros Maczelka Mihályt, aki Vásárhely városában éledegél. Aztán mire ideértem, a szomszédok, jóismerősök azt mondták, hogy élt. Néhány napot késtem, s Maczelka Mihálynál nagyobb urat látogatást élöttem.

Árván maradt tanyáját kerestem fel, hogy magam szemével lássam híres házatáját és szomszédaitól halljam viselt dolgait. Azt mondta a fáma, hogy

Maczelka Mihály tyukjai nem kaparnak, mert levágták a körmeiket...

Nohát ez volt még a legkisebb »rend«, amit találtam. A rendezett viszonyok többi része sokkal kézzelfoghatóbban hirdette, hogy a megboldogult megérdemelte a Takaros előnevet. Jóismerősei mondják, hogy ez az előnév idők folyamán annyira összenőtt vele, hogy

a hatóságok is elismerték és ezzel együtt állították ki számára a hivatalos okmányokat. Évekkel ezelőtt, amikor Mayer János, akkori földművelésügyi miniszter volt Hódmezővásárhely követe, a miniszter oklevéllel tüntette ki Maczelka Mihályt. Ezen az oklevélen is szerepel predikátuma, amely így mintegy törvényes elismerést nyert.

AHOL A CSIRKÉK KÖRMÉT IS VÁGJÁK

— Amilyen takaros volt ő maga, olyan a munkája, a házatája, a tanyája, egész gazdasága és családi élete — mondta Tóth András, legközelebbi szomszédja, jóismerőse. — Különös ember volt, az biztos, Isten nyugosztalja! Sokszor azt sem tudhatta róla az emberfia, hogy komolyan csinálja, vagy valamilyen nehézség szállotta meg. Osztan később rájöttünk, hogy nincs benne semmi különység, csak éppen

mindenkinél jobban szereti a rendet.

— És mi igaz a vágott körmű csirkékből? — furja már oldalamat a kíváncsiság.

— Ugy van az kérem, ahogy mondják. Takaros Maczelka csibéi nem kaparták le a ház tővéről a meszet, mert már

kicsirke korukban mindnek levágták a körmét.

Igaz, nem is volt szükségük kaparrásra. Bőségesen kaptak élelmet a magtárból. De ez még mind semmi! A dísznókat már malac korukban ránevelték Takaros istállójában a tisztességre. Rászoktatták őket, hogy ne álljanak be a vályuba, amelyből esznek. És ugyanilyen illedelmesek, jóneveltek voltak többi jószágai is...

Körüljárjuk Takaros földjét...

— Ezt nézze meg a tekintetes ur — mutat nagybajuszu kiserőm egy jó darab kiszántott, lehengerelt földre. Látszott, hogy a sima föld nemrégiben még tarló volt,

mert a tulsó végében egy kisebb részt még nem szántottak fel. — Akár táncteremnek is beillenek. Aratás után a megmaradt torzsoikat kézimunkával, egyenként mind kiszedték.

Lassan beérünk a tanyára. A hófehér, meszelt falon nincs szemernyi folt, piszok. A kazlakat, csutkakupokat mintha mérnök rakta, nyeste volna egyenesre. És sehol egy szál elhullott szalma, gízgaz, vagy egyéb szemét. Csak az udvar négy sarkán álló szolga-fa szur szemet a tájékoztatannak. Meg is kérdezem róluk András bácsit.

— Nem mintha egy is nem lett volna elég — mondja az öreg, — hanem, hogy a szél járása szerint azt használják, amelyik a füstöt nem viszi be a tanyába.

TISZTARA KEFÉLT KUKORICACSUTKÁK...

A belépést nem tartjuk illendőnek a gyászházba, ahol még frissen fáj a gazda elvesztése. Így hát

Andris bátya mond egyet-mást a belsejéről is. Az még csak hagyján, hogy a szobákban ragyog a tisztaság, de Takaros Maczelka házának még a padlása is példaadó. A padimentomot simára tapasztották és fölmeszelték, akár a szobában.

— Akár lsi az ur, akár nem a kukoricacsövek minden darabja tisztára van kefélve, a csutka hegye levágva, nagyság szerint felrakva egyik sor a másikra. Egy centivel se kisebb, vagy beljebb egyik se.

De még a mondottakkal sem merül ki Takaros Maczelka Mihály gazdag jellege. Tóth András bácsi legendákat beszél vendégszeretéről.

— Városi ur, elfáradt vándor, kóborló közsörüs, vagy akárki legyen is az, aki erre vetődött, nem mehetett el a tanya mellett nélkül, hogy egy-két jó falatra, néhány pohár itatra meg ne invitálták volna. Volt is neve, becsülete messzekerőnyéken. Becsülte, szeretete őt, aki ismerte. Nagy munka ideje van, de a temetésén mindenki ott volt, hogy meggyászolja...

Az elárvult tanya ragyogva áll a napsütésben és minden zugán meglátszik még a gazda keznyoma.

Sz. L.

70 TEMPLOMA VAN Budapestnek

Közel 27.000 lakóháza, milliónál több lakósa Érdekes számadatok a magyar főváros életéből

Igazi képe szerint Budapest tulajdonképpen ma már személy szerint nem is az, mint a husz év előtti. Lakossága ugy kieserelődött 1920 óta, mint ahogy akár az akkori képviselőház vagy hadsereg a maivá cserélődött. Hogy mindjárt egy jellemző adatot említsünk: a Petőfi idejében még német többségű Pest-Budának 1937-ben már 95.8 százaléka magyar anyanyelvű, vagyis

nemzetibb főváros, mint Páris, Bukarest vagy Bécs.

Budapestnek 1940-re kiszámított népessége 1.113.589, ebből 271.225 lakik a budai, 842.364 a pesti oldalon. Legnépesebb kerülete a VIII., mely egymaga népesebb az országnak a főváros után következő legnagyobb városánál (Szegednél) a maga 147.674 lakosával. Legkevesebben laknak az egyáltalán nem szaporodó I. (Vár, a lerombolt Tabán és Krisztinaváros 22.590 lakossal) és a szintén kisterületű IV. kerületben, a Belvárosban: 26.122-en.

Hítfelekezet szerint nagy eltolódás folyik.

Legtöbb a római katolikus, 1935-ben 644.512 lélekszámmal, legnagyobb a természetes szaporodása és a bevándorlása is a református felekezetnek, ezek 1920-tól 1935-ig 101.124-ről 130.957-re, 10,9 százalékról 12,5 százalékra szaporodtak. Viszont az izraelita hitfelekezetük születése évről-évre mind mélyebben alatta marad halálozásuknak, úgyhogy míg az izraeliták száma 1907-ben 27 százalék körül tetőzött, 1920-ban a háborus bevándorlások ellenére is már csak 23,2 százalék volt és 1935-re 201.069 lélekszámmal 19,2 százalékra esett, ma pedig

mélyen a kétszázezren alul a 17,8 százalékot sem éri el.

A több mint milliányi lakosság 194.44 négyzetkilométernyi, azaz 33.695 kat. holdnyi területen él, azaz kisebb helyen, mint egy-egy 10—20 ezres alföldi vagy erdélyi községnek határa. Ebből nagyobb rész, 104.16 négyzetkilométer esik a budai és csak 90,27 a pesti oldalra. Az egészről 32,06 km a belterület s 154,80 a kültelek.

A Belváros egyetlen négyzetkilométert se tesz ki (95,33 hektár).

úgyhogy még a Városliget (972,8 h) és a Népliget (1186,4 h) is nagyobb nála, sőt a Margitsziget (621,38 h) se sokkal kisebb. A világvárosi tömegű és országunkban kétségkívül legigényesebben lakó népesség 1935-ben 30.317 épületben élt, ezek közül 26.988 volt a lakóház. A házaknak több mint fele (56,3%) 17.053 földszintes volt, egyemeletes volt 5033, kétemeletes 2663, háromemeletes 3359, négyemeletes 1202, ötemeletes 706, hatemeletes 190, ennél is többemeletes mindössze 23.

Templom 70 van a fővárosban,

ezek közül 56 római katolikus, 11 evangélikus, 13 református és 18 izraelita. Ezenkívül vannak misézőhelyek, imaházak, így az adventistáknak 7, a methodistáknak 4.

Ezek a közérdekű számszerű kimutatások és még rengeteg érdekes tudnivaló van abc-sorrendben felsorolva Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatalának dr. Molnár Olga szerkesztésében, bibliapapíron megjelent cévi Statisztikai Lekszikon című zsebkönyvében.

Előkelő szállodában lakott és vigan élt egy vakmerő szélhámos

Lefülették a pesti zálogházak hiénáját

Budapestről jelentik: Tegnap délután az egyik zálogházban elfogták Berecz Nándor huszonnégy éves állás nélküli tisztviselőt, akit már régen keres különböző szélhámosságok miatt a rendőrség. A jó családból való és valamikor jobb napokat látott fiatal ember a zálogházban éppen

egy lopott fényképezőgépről szóló zálogcédulát akart eladni.

Az illető, akinek Berecz a zálogjegyet felajánlotta, ragaszkodott ahhoz, hogy előbb megnézze a fényképezőgépet. Erre azonban nem került sor, mert a zálogházban közölték a vevővel, akivel együtt Berecz is megjelent, hogy a zálogcédulát letiltották. Figyelmeztették a zálogházban szolgáló titeljesítő detektívet is, aki igazoltatás után Bereczet előállította a főkapitányságra.

Ott kiderült, hogy körözik. Berecz a legkülönbözőbb szélhámosságokat követte el. Egyik trükkje volt, hogy

az uccán megállította a kifutókat, akik ruhát szállítottak.

Egy-két pengőt adott nekik azzal, hogy egy levelet vigyenek fel a közeli házba.

— Addig majd vigyázok a ruhára — mondotta ilyen alkalmakkor a gyanutlan kifutónak.

Természetesen mire a kifutó — aki hiába kereste a címzettet — visszatért, Berecznek már hült helyét találta.

Berecz szorgalmasan látogatta a strandokat is, ahol a kabinokban lopásokat követett el. Nemrég megismerkedett egy fiatal nővel, aki az egyik strandon lévő IBUSZ-pavilonban teljesített szolgálatot.

Egy alkalommal, amikor a pavilon alkalmazottját telefonhoz hívták és Berecz egyedül maradt ott, feltörte a kasszát, amelyben hatszáz pengő volt, majd megszökött.

Néhány napig tartott csak a pénz. Amikor már csak néhány pengő volt belőle, felköltözött a svábhelyi nagyszállóba. A jóméglelenségű fiatal ember Puzsár János földbirtokos néven vett ki szobát. Később a városban különböző holmikát vásárolt, amelyeket felküldetett a Svábhegyre, majd telefonált a szálló portásának, hogy a csomagot vegye át, fizesse ki és az összeget csatolja majd számlájához. Mielőtt azonban a számlákat benyújthatták volna neki, eltűnt a szállodából s magával vitte a szálloda egyik alkalmazottjának fényképezőgépét. Erről a fényképezőgépről szólt zálogjegyet akarta eladni, amikor elfogták.

A főkapitányságon kihallgatása után letartóztatták a kalandos életű fiatal embert.

Reggeli Ujság

a magyarság napilapja

Az északi református egyházmegye közgyűlése

Az északi Református Keresztyén egyházmegye a napokban küldötte szét meghívóit az ezévi közgyűlésre, amelyet ezuttal Lipiken tartanak meg augusztus 28-án.

A közgyűlésre meghívót kaptak az egyházmegyei vezetőségen kívül a lelkészek, léviták, vallásitanítók és a presbitérium tagjai, valamint az összes érdeklődők is. A közgyűlés színhelye a lipiki fürdőszalon lesz.

Az ünnepélyes közgyűlés részletes műsora a következő:

Reggel 8 órakor ünnepi istentiszteletet tart Gachal János szombori lelkész, majd a közgyűlés megalakul és a megbízó leveleket felülvizsgálják. Ennek megtörténte után a közgyűlést Lukácsy István egyházmegyei gondnok nyitja meg. Jelentéstétel következik a tanácsbírák és ügyészválasztásról. Az esperesi beszámolót Dévay Lajos moravici református esperes-lelkész tartja, mely után az országos közgyűlés kiküldöttéit választják meg. A választás után Csete István pacsiri lelkész a pacsiri vallásitanító kántor választásáról számol be. Az egyházmegyei pénztárnoki jelentés, költségvetés tervezet betérjesztése és a számvevő jelentés következik, majd az egyházmegyei tanács választása. Székely Sándor maradiki lelkész a noviszádi református árvizkárosultak hathatós segélyezéséről számol be, majd Gachal János szombori lelkész »Az öntudatos református keresztyén nevelés eszközei s azokról való gondoskodás« címen tart előadást. Keck Zsigmond szubotici lelkész a »Református vallásu tanítók utánpótlásáról, a szegényebb tanulók segélyezése a teológusok segélyezésének mintájára« tart előadást. Végezetül a jövő évi közgyűlés színhelyének a megállapítása következik.

Elfűnfek az őserdőben

Mint Peruból jelentik, két perui repülő, aki a »Madre de Dio« nevű erdőségek fölött felderítőrepülést végzett, felfedezett egy fehérembertelepülést. Ezek a fehér emberek már egy negyedszázada teljesen elvannak zárva a külvilágtól. Körülbelül 80 családból áll a település; ezek a családok gumifákat csapoltak s 1915-ben, a világháború és a blokádkövetkeztében, a gumipar összeomlása folytán valahogyan visszamaradtak az őserdőben. Mivel sem volt, amivel keresztyűvághatták volna magukat az őserdőn, elhatározták, hogy ottmaradnak s vadászathoz s halászatból tartják el magukat. Ezek az emberek még soha életükben repülőgépet nem láttak és azt sem tudták, hogy a világháború már befejeződött.

A HÁBORU ALATT SEM HALLGATNAK A MUZSÁK NEMETORSZÁGBAN

En elhiszem, hogy mostan sem hallgatnak, Hisz a nőnemhez tartoznak a muzsák. De bármily éles, sívító a hangjuk, a gyűdörgést túl mégsem sívítják.

FANYAR TOBIÁS

Hasznos bestiák, ötszázszoros gyilkosok

Patkányirtásra különleges új állatfajtát tenyésztett ki egy magyar gazda

Székesfehérvárról jelentik: A Felső-dunántúli Mezőgazdasági Kamara rendezésében érdekes patkányirtás bemutató volt tegnap délután egy Zámoly-utcai dűledező istállóban. Az egyedülálló vérengzést egy

hosszu és vékonytestű állatfajta végezte,

amelyet a gazdája, Sovány József, évekig tartó türelmes idomítás után tenyésztett ki. Huszonöt állat a patkánylyukak mélyén gyilkos pusztítást vitt véghez.

A bemutatón a Mezőgazdasági Kamara képviselőin kívül a székesfehérvári gazdatársadalom nagy tömege vett részt. A különös alakú bestiákat az idomítójuk elegendte az istállóban. Egy szemléltetés alatt eltűnt mind a huszonöt állat, a falban tátongó patkánylyukakban. Pár pernyi dermedt csend után éke'ten sírás hallatszott a falakból s a vékony, hermelinforma állatok egymásután vonszolták elő az elpusztított patkányok hulláját. Rövid negyedóra leforgása alatt

harmnichét kiterített áldozat feküdt az istálló szalmáján.

Sovány József a vérengző állatok tulajdonosa, az új »patkányirtó eljárásról« a következőket mondotta:

— Ezeket az állatokat egy görény és hermelin-fajból sikerült kitenyésztenem. Természetesen a vérengző természetet több más állat kereszteződéséből oltottam beléjük. Hogy milyen állatok voltak, azt természetesen titokban tartom! — feleli rejtélyes mosollyal.

— Mi adta a gondolatot a vérengző állatok idomítására?

— Ennek nagyon hosszú története van. Még a csehek uralma alatt volt egy kis birtokom. Tyu-

kokat is tenyésztettem. Egy éjszaka görény megfojtotta valamennyit. Reggel sikerült elfogni a jólakott garázdát. Ekkor vetődött fel a gondolat bennem, hogy a görényfélékkel fogom pusztítani az elszaporodott patkányokat.

Hét évig tenyésztettem és idomítottam ezeket az állatokat,

ami sikerült őket betanítani a szörnyű vérengzésre. A vérszomjas bestiák a patkányok fejét rágnák szét, s az elhullott állatot kivonszolják a lyukakból. Nagy előnye a kitenyészített állataimnak, hogy minden olyan helyre, ahol a patkány elfér, karcuságuk révén utána tudnak menni a kártékony és veszedelmes állatnak.

Ez a huszonöt kis bestia eddig már

közel tizenkétezer patkányt gyilkolt meg.

Átlag majdnem 500 patkányt emregegre. A vérengzést a különböző uradalmakban és majorokban mutattam be már, ezideig mindenütt a legnagyobb sikerrel.

A kis állatokkal mindig egy teljes kannát cipél a különös idomító. Mikor ennek a rendeltetéséről érdeklődöm, Sovány József ezt feleli:

— Az állatok minden öt-hatodik patkányt elpusztítása után elbódulnak.

A patkányvértől való óvosság narkózisba esnek. Ekkor segít a tej.

Ettől újra magukhoz térnek a vértől elszedült állatok, s akkor minden kezdődik előlről.

Miközben befejezi Sovány József az előadását, a villogó szemű kis állatok köréje gyűlenek. A gazda beteszi őket a kis ládába s a szörnyű vérengzés után mind a huszonöt mély álomba dermed...

Egy pesti özvegyasszony

ötlete alapján készült gyógyszert sikerrel használnak az egész világon

(Budapest, augusztus.) — Egy gazdatiszt özvegye ül velünk szemben a Dohány ucca 46. szám alatti lakásán. A panaszja szinte fantasztikus:

— Kérem, ellenem összeesküdtek a világ összes orvosai!...

Az idős asszony részletesen elmondja, hogy körülbelül tíz évvel ezelőtt furcsa ötlete támadt: a méhviaszt kellene felhasználni a tüdőbaj s több más betegség gyógykezelésénél. A háziornosnak tettett az ötlet, kidolgozta páciense gondolatát és

azóta is kitűnően alkalmazza egyes betegeknek.

Az asszony védelmet szeretett volna biztosítani gyógyszerötletének, azonban ez nem sikerült.

— Mindenütt azzal utastottak el — folytatja az uriaszony, — hogy laikus ne fogjon beie orvo-

si dolgokba, mert ugys rajtaveszt, kinevetik. Kértem a háziornosomat, talán ő tudna segíteni, azonban nem vállalta, mert

nem akarta magát kitenni az orvoskollégák ezer megjegyzésének, próbájának, vizsgálódásának és a rosszindulatú kritikáknak.

A gyógyszer — amelynek feltalálója özvegy Harmath Jenőné — az elmúlt évek során apró változásokkal itt is, ott is felbukkant. Az alapanyagot, a viaszt, egyes orvosprofesszorok is megtartották, de különböző idegen anyagok összetételével kanalas orvosság, por és injekciók formájában alkalmazták.

A háziornos, a szérumvizsgáló intézet és más laboratóriumok megállapítása szerint az orvosság, amit közben különbözőképpen

neveztek el, lényegileg mindig megegyezett az özvegyasszony ötlete alapján előállított szerrel. Három-négy évvel ezelőtt már nemcsak itthon, hanem Ausztriában, Németországban és Angliában is használták az orvosok. Ma már — mint az orvosi lapok beszámolnak róla —

az egész világon elterjedt ez a gyógyszer.

— Már-már belenyugodtam a változathatatlanba — panaszkodik tovább özvegy Harmathné —, amikor meglepő dologra hívták fel a figyelmemet. Az egyik vegyészeti gyár hangzatos néven hozta forgalomba az én és a háziornosom által előállított gyógyszert. A laboratóriumi vizsgálat során kiderült, hogy ez a szer egyáltalán nem különbözik a mi gyógyszerünkötől. Csak a színe más, mert mint megállapították, céklával egyszerűen megfestették az orvosságot. Ez — mint az orvosok mondják — nem megtevés, hanem jelentéktelen újítás a gyógyszernél.

A furcsa gyógyszerügy már megjárta a belügyminisztérium illetékes osztályát, a különböző állami, városi vegyvizsgáló intézeteket. Néhány héttel ezelőtt újra foglalkoztatta a szabadalmi bíróságot. Kiderült ugyanis, hogy az utóbbi tíz évben — tehát amióta özvegy Harmathné háziornosa először használta —

különböző változtatásokkal többen szabadalmaztatták.

Orvosok, vegyészeti gyárak kérték védelmet a szer összetételére s ugyanakkor a szaklapokban részletes beszámolók jelentek meg a sikeres alkalmazásáról.

— Most — mondja bucsuzól a gazdatiszt özvegye — újra keresem az elsőségemet és jogaimat. Ha már az egész világon használják és csak azóta használják, amióta az én háziornosom elkészítette — szeretnék magam is megélni a hasznából. Orvosi bizonyítványokat, laboratóriumi igazolásokat gyűjtöttem össze, tanukra hivatkozom és keresem az igazamat. Remélem, most már nem nevetik ki a »laikust«, hiszen a világ összes orvosai jó eredménnyel használják az orvosságot.

A SZOKÁS HATALMA

Savoyai Jenő herceg évtizedeken keresztül megszokta volt, hogy az estét a szellemes Batthyány Lóri grófné társaságában töltsse. Ettől a szokástól természetesen csak olyankor tért el, amikor a haremzön tartózkodott. Erősen közeledett már a hetvenedik életéve felé, de erről az esti szórakozásáról nem tudott és nem akart letenni. A dolog annyira beidegződött a herceg egész háztartásába, hogy a kocsis akár nyugodtan alhatott a bakon, a lovak maguktól is eltaláltak esténként Lóri grófné palotájához.

Egyszer aztán VI. Károly császár tréfásan szóvá tette a herceg előtt a dolgot s megkérdezte, hogy hát voltaképpen miért is nem veszi el az özvegy grófnét. Mire a herceg valóssággal elképedve felelte:

— Jó, de ha elveszem Lóri grófnét, akkor viszont hol fogom az estém-tölteni?

HIREK

— MAGYAR SZULÖK, MAGYAR ISKOLÁBA IRASSÁTOK GYERMEKEITEKET!

DERÜLT, HÜVÖS IDŐ

Tegnap az egész országban derült fordult az időjárás. Legacsonyabb hőmérséklet Ravno Podoljen volt 7 fok, legmagasabb hőmérséklet Demir Kapijn volt 32 fok.

Várható időjárás: Tulnyomórészt derült, hűvösebb idő. Különösen éjszaka hűl le a levegő.

— **A bán inspekciós köruton.** Dr. Kijurina Bránko dunai bán tegnap gépkocsin bejárta Észak-Bácska több telepességét. A bán a telepések egészségügyi viszonyait vizsgálta meg.

— **Hajsza a tolvaj után.** Dobrics Györgye noviszádi rendőrtisztviselő tegnap a Lloyd-kávéház előtt megpillantotta Gojkovics Prédrag ismert veszedelmes zsebmetaszt. A rendőrtisztviselő a tolvajt őrizetbe akarta vevetni, azonban Gojkovics futásnak eredt. Vad hajsza kezdődött a Kislimán uccán, végül is azonban a tolvajnak sikerült eltűnnie.

— **Ma érvényét veszti a régi két-dináros.** Hivatalos közlés szerint a régi 2 és a régi féldináros ércpénz ma, augusztus 16-án megszűnik törvényes fizető eszközzé lenni. Mindkét pénz hathónap leforgása alatt még beváltható a Narodna Bankában. A régi ezüst tizdináros érvénye augusztus 30-án szűnik meg. A régi ötven-dináros beváltási határideje ma járt le.

— **Elveszett az árvíz alkalmával.** Április 3-án a Paunova utca sarkán az országuton egy fehér szalmazsák, amelyben evőeszközök, edények, egy rézkazetta és egy nikkeltkazetta voltak. A becsületes megtaláló kéretik, adja át a szerkesztőségben.

— **Szörmét lopott a házi szarka.** Az Asztragan nevű noviszádi szörmeke-keskedés néhány nap előtt feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes ellopott a raktárból egy szörmét, amelynek értéke 10.000 dinár. A rendőrség a megindított nyomozás során csakhamar megállapította, hogy a szörmét Belyánszki Lázár 23 éves turiai születésű szücssegéd lopta el, aki a cégnél állt alkalmazásban. Belyánszki Lázárt, aki Noviszádon a Lukijána Musicki utca 31. számú házában lakott, letartóztatták. A szörmét a lakásán megtalálták.

— **Holttest a Dunában.** A Duna noviszádi szakaszán szerdán délután egy holttestet húztak partra. A holttest 32 év körüli középtermetű férfi volt, fekete kabátot és fekete nadrágot viselt. Személyazonosságát még nem sikerült megállapítani. Beszállították a kórház boncolókamrájába.

— **Székrekedésnél és emésztési zavaroknál** ígyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Reg. S. br. 15485/35

— **Megvadult a ló.** Rác Gyura rusz-kikrszturi munkás egyfogatu kocsin hajtott Petrovaradin utcán. A Jelacics-utcán a ló megvadult, a kocsit felfordította és Rác a köveztet zuhant. Súlyos sérüléseket szenvedett.

A beszélő halál

A Florida állambeli Ocala-ban él Howard Stilmann nevű ember, aki nem tud aludni, mert folyton beszél. Tizenegy nappal ezelőtt kezdett el beszélni és azóta egy pillanatra sem hallgatott el. Az orvosok számítása szerint legfeljebb még egy hétig bírhatja ki a folytonos beszédet és ha azalatt nem tudják elállítani a szavát, a szerencsétlen emberre biztos halál vár.

Amerikában már történt egy hasonló eset, amikor egy fiatal ember kezdett el ugyanígy beszélni, de az orvosok hamarosan megállapították: a baj oka az, hogy a fiu nagyon rosszul volt táplálva és gondos táplálással sikerült is a nagyobb bajnak elejét venni. Stilmann esetében, sajnos, ilyen gyógyulásra nem lehet számítani, mert már 44 éves és a legjobb akarat melett sem lehet azt mondani, hogy rosszul táplált lett volna. A különös betegséget az orvosok szerint az okozza, hogy agyanak az a része, amely a beszélőképességet szabályozza, heveny gyulladással szenved.

— **Anyja és fia tragikus halála.** Kanizsán nagy megdöbbenést keltett özv. Bagi Fábián és legényfiának tragikus halála. Az özvegy György nevű 19 éves fia a napokban mellhártyagyulladásban megbetegedett és vért hányt. Amikor anyja ezt meglátta, hirtelen rosszul lett, agyvérzést kapott és nem sokára meghalt. A fiu anyja halálának hatása alatt annyira rosszul lett, hogy egy nappal később szintén meghalt. Ugy az anyát, mint a fiát az egész város lakosságának általános részvételével temették.

— **Villamos jégszekrények** a garancia mellett javít: Gelb, Noviszád, Kralja Petra II. 23.

— **MARTONOSI HIREK.** A községi adóügyi osztály felhívta az érdekelteket, hogy az esedékes harmadik adónegyedet haladéktalanul fizessék ki. — Konec Bódog martonosi gazdálkodó még az 1914. évi szerbiai támadásban golyót kapott a lábába. A golyót most, 26 év után operálta ki Szubotica dr. Rudics főorvos. Az acélburkolatu ólomgolyó teljesen megfeketedve került elő a csontból. — A községi előjáróság felhívta azokat a gyermekeket, akiknek testnevelési tanfolyamra kell menni, hogy a tanfolyamon rendszeresen jelenjenek meg, mert különben megbüntetik őket.

— **Aramszünet Noviszádon.** A noviszádi villanytelep közlése szerint vasárnap, augusztus 18-án reggel 4 órától 9-ig szünetel az áramszolgáltatás.

— **VRBASZI HIREK.** A községtanács pénteken délután ülést tart. — Krautwarst Henrik községi pénztáros benyújtotta lemondását. — Mindazok, akik jégkárbiztosítási díj fizetésére kötelezettek, augusztus 20-ig nyilvánosan betekintheik az adóosztályon a jövő évre szóló kivetési jegyzéket és ugyanott felszólalhatnak az esetleges téves kivetés miatt. — Az orvosok, fogorvosok, gyógyszereszek, állatorvosok, gőzfürdőtulajdonosok és szűzősz. nők kereseti adóját augusztus 19-én, az ügyvédek és mérnökök kereseti adóját pedig augusztus 20-án tárgyalják a kulai adóhivatalban. — Augusztus 19-én a sztárvrbási selyemgubó beváltó épülete előtti téren be kell mutatni a két éves és annál idősebb csodőröket. — A cukorgyár vezérigazgatósága szeptember 1-től drágasági pótlékot alkalmazottainak. Akiknek havi fizetése 1200 dinárig van 20 százalékkal, 1200-3000 dinárig 15 százalékkal és 3000 dináron felül fizetésnél 10 százalékkal kapnak több fizetést. — Schmidt (Ot) Péter tanyáján szerdán délelőtt elégett a szalma. — Az elemi iskolás gyermekek szülei augusztus 16-ig személyesen jelenjenek meg gyermekük keresztnevelésével Sztéfanovic iskolai igazgatónál és jelentsék be, milyen anyanyelvű tagozatra kívánják gyermeküket beíratni. — Augusztus 25-én tanonckiallást rendeznek az Ipartestület dísztermében.

— **Talált pénz.** A noviszádi Kralja Petra II. utca 26. szám alatti vendéglőben, amely Pollák László tulajdona, pénzt találtak, amelyet igazolt tulajdonosa a rendőrségen átvehet.

— **BÁCSPETROVOSZELŐI HIREK.** Az állatorvos, ragályos betegségben szenvedő sertéseket vett észre a községben és erről értesítette felettes hatóságát. Amíg a hatósági ellenőrzés meg nem történik, betegállatát mindenki különítse el és az ólakat fertőtlenítsse. — A szerdai piaci árak: vaj 40 dinár, tej 2, turó (érett) 16, bab 4, csirke 11.50, tyúk 10.50, hizott kacsa 13 dinár. A tojás darabja 60 para volt. — Akk bankuti vetőmagot akarnak venni, forduljanak Zsvukovic Jován községi tisztviselőhöz. — Mikula József cséplőgépe a tanyákon cséplés közben kigyulladt. A cséplő csaknem teljesen leégett. A kár 55-60.000 dinár, amely biztosítás útján részben megtérül. A tüzet a szalmával való fűtés okozta.

— **Női kabátok, fűzők, melltartók, kesztyűk és harisnyák szaküzlete:** Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.

— **ADAI HIREK.** A szülők körében mozgalom indult meg, hogy a következő iskolaévre a Csuzdi-féle iskolába, amely eddig tanító nélkül állt, magyar tanítót kérjenek. Ezért kérvényükkel küldöttségileg felkeresték Beslics Gyuró községi elnököt, aki határozott ígéretet tett, hogy e fontos ügyben sürgősen eljár. — Augusztus 14-én kiszállt Adara Tyirics Dušan bán gazdasági felügyelő, Knezzevics Milivoj szentajárasi mezőgazdasági referens és felülvizsgálták a két éven felüli csodőröket. A bizottság csak Horti Pál és Bakalics Radovan menjét találta megfelelőnek. — Adán a polgári iskolában a pótvizsgákat augusztus 29-31-én tartják meg. Egy tantárgyból 20, két tantárgyból 30 dináros okmánybélyeggel ellátott kérvényeket augusztus 25-ig kell az igazgatósághoz benyújtani.

— **Szubotica hírek.** Heli Sándor szubotica kereskedősegéd a Ruzsina-utcában összeszurkált két ismeretlen embert. A rendőrség letartóztatta. — Szele Mihály ujra szabadlábrahelyezését kérte. Nyolcvanezer dinár óvadékot ajánlott fel. — A szuboticai mészárosok beadványban kérik a kormányt arra, hogy Szubotican csak heti két hustalan nap megtartását írják elő, mert Szubotica környékén kevés juhot tenyésztenek és ezért a sertés, illetőleg a borjuhust nem pótolhatják juhussal. — A Magyar Olvasókör szüneti bizottsága jövő kedden este 6 órakor ülést tart. Az egyesület napközi otthonának bizottságát hétfőn este 6 órakor alakítják meg, ugyanakkor tart ülést az építészeti bizottság.

— **Negyvenesztendő az angol királyné.** Londonból jelentik: Erzsébet angol királyné 40. születésnapját a háborúra való tekintettel szűk családi körben, minden ünnepélyesség nélkül ülték meg.

Halálos autószerencsétlenség a horgosi országuton

Szuboticáról jelentik: Szerdán este a Szubotica—horgosi országuton borzalmas szerencsétlenség történt.

Lejko József sofőr gépkocsijával elütötte Fodor Albert horgosi munkást, aki kerékpáron haladt az országuton. Fodor a szerencsétlenség után néhány percre meghalt.

A megindult vizsgálat során kintunt, hogy a sofőr nem felelős a szerencsétlenségért, mert Fodor Albert szabálytalanul, cikk-cakk alakban haladt az országuton. Valószínűleg ittas volt.

...Igen, de az *Talál* terpenines

— **Hőhullám Spanyolországban.** Madridból jelentik: A spanyolországi hőhullám kedden érte el tetőfokát Cordovában, ahol 42 fokot mértek. Caceteresben, Sevilleában és Granadában is 40 fokon felüli volt a hőmérséklet árnyékban.

— **Büntetik Angliában az élelmiszerpazarlókat.** Az angol közéletmezési minisztérium a newyorki lapok londoni jelentése szerint elrendelte, hogy az élelmiszerpazarlókat le kell tartóztatni. A büntetés két évig terjedő fogház.

— **Bácskogradistei hírek.** Az előjáróság figyelmeztet mindenkit, hogy a háza előtt az utcáról tisztítsa el a tövist, csalánt s más dudvanövényt. — Akinek eladni való szalmája van, jelentse a zelőjárásnak. — A tűzoltóparancsnokság a tervezett laktnya felavatató ünnepséget s a vele kapcsolatos versenyek megtartását az általános helyzetre s a gyenge gazdasági évre való tekintettel a jövő évre halasztotta. — Csávic Joca 56 éves földmives muharszénával megrakott kocsirol leest. Arcán és fején könnyebb sérüléseket szenvedett, bal alsókarja eltört. Dr. Knezzevics orvos, miután ideiglenes kötéssel látta el, további kezelésre beküldte a noviszádi kórházba. — A helybeli két mozi hosszu szünetelés után ujra megkezdte az előadásokat. Az Uránia »Meseautó«, az Olimpia »Ember a hid alatt« című magyar nyelvű hangos filmmel kezdte meg előadásorozatát. Csak vasár- és ünnepnapokon délután és este, szombati napokon pedig este 8 órai kezdettel tartanak előadást. — A nyári országos vásárt vasárnap tartják meg. — Bácskogradisten a cséplés az egész határban befejeződött. A 10 napig tartó aratás után 32 cséplőgép állott munkába és ezek három hét alatt végeztek. A géptulajdonosok nagy része az adó, biztosítás és üzemeltetéseken felül alig keresett valamit. Ez érthető is, mert a hódankénti legnagyobb hozam 13, a legkisebb 4-5 mázsa volt, s eltekintve a gyenge mennyiségbeli eredménytől, a termés minőségileg is jóval alul maradt a bácskai minőség szokott átlagán.

— **Dr. Fenyő Győző** (Noviszád, Zseleznicza 13) szabadságáról hazakerkezett és újból rendel.

— **Telefoncenzura Amerikában.** Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok képviselőháza elfogadta azt a törvényt, amely felhatalmazza az igazságügyminisztériumot, hogy a rombolás, kémkedés, hazaségárulás kinyomozására lehallgathassa a távbeszélgetéseket.

SPORT

A Ferencváros legjobb csapatával érkezik Szuboticára

Dr. Kalocsay a zöld-fehérek új jobbszélsője

A budapesti Ferencváros szuboticiai vendégszereplése elé Szuboticán érhető nagy érdeklődés nyilvánul meg. Nemcsak Szubotica valamennyi sportkedvelője jelenik meg a mérkőzésen, hanem

a közelebbi és távolabbi környékről is Szuboticára zárandokolnak vasárnap mindazok, akik a szép abdarugást — és a Ferencvárost szeretik.

A Ferencváros szerdai edzésén próbálta ki új jobbszélsőjét, dr. Kalocsayt, aki eddig a Kispest csatára volt. Dr.

Kalocsay kitűnően mutatkozott be és most már bizonyos, hogy a zöld-fehérek jobbszélsője az új idényben ez a válogatott játékos lesz.

Kalocsay vasárnap már Szuboticán is játszik új csapatában. A Ferencváros egyébként vasárnap a következő együtessel áll ki a Bácska ellen:

Csikós — Szoyka dr., Polgár — Lázár, Sárosi III., Pósa — Kalocsay dr., Kiss, Finta, Sárosi dr. és Gyetvay.

A csapat valószínűleg szombaton érkezik Szuboticára.

Lóverseny Sztáribecsen

A szubotici Kralj Alexander Lovaregylet a sztáribecsei mezőgazdasági szövetkezettel karöltve nagyszabású lóversenyt rendez Sztáribecsen augusztus 25-én. A versenyt a szrbobráni kövesut melletti területen tartják az alábbi programmal.

1. Délután fél 4 órai kezdettel földműves verseny. (I. díj 1000, II. díj 600, III. díj 400 dinár). A versenyen mezőgazdák 3 évesnél idősebb lovak vehetnek részt (a tiszai hadosztály területéről). Távolság 1400 méter.

2. Egyfogatu ügetőverseny. (I. díj 1500, II. díj 500, III. díj 250 dinár). Résztvehetnek 3 éves és annál idősebb félvérek és telivérek. Távolság 1800 méter.

3. Verseny Sztáribecse város díjért (I. díj 1700 dinár, II. díj 900 dinár, III. díj 300 dinár). Résztvehetnek a 3 éves és idősebb lovak a tiszai hadosztály területéről. Távolság 2000 méter.

4. Egyfogatu ügetőverseny (I. díj 150, II. díj 600, III. díj 350 dinár). Hároméves és idősebb lovak részére. Távolság 1400 méter.

5. Szokolverseny. (Összdíj 2000 dinár).

6. Kétfogatu ügetőverseny. (I. díj 1000, II. díj 600, III. díj 400 dinár). Távolság 3400 méter. Résztvehetnek négykerekű és négyülékes kocsik négyéves s annál idősebb lovakkal.

A versenyre benevezni augusztus 23-án délután 6 óráig lehet.

A BSE NYERTE A MAGYAR VIZILABDABAJNOKSÁGOT

Budapestről jelentik: A magyar vízilabdabajnokság keretében most játszották le a BSE—TSC mérkőzést, amelyet

a BSE nyert meg 5:2 (2:0) arányban.

A BSE mind az öt gólját Brandy dobta. A BSE ezzel a győzelmével megnyerte a magyar vízilabda bajnokságot.

Rövid sport hírek

A noviszádi Napred hírel. A mai szakosztályülésre kérem valamennyi játékos megjelenését. Intéző. — A Napred holnap, szombaton este a Fülöp-féle vendéglőben táncmulatságot rendez, amelyen különféle attrakciókkal szórakoztatják a vendégeket.

Jegyek a Ferencváros—Bácska mérkőzésre elővételben a szubotici Pucska-Kaszinóban kaphatók. Szuboticáról jelentik: A Ferencváros szuboticiai szereplése most már bizonyos. A Bácska vezetősége ugyanis szerdán délelőtt értesítést kapott a Ferencvároستól, hogy semmi akadály sem górdult a mérkőzés elé és szombaton a csapat megérkezik Szuboticára. A Bácska jegyeket csütörtöktől kezdődően a Pucska Kaszinóban elővételben árusít.

KÖZGAZDASÁG

Az európai gazdasági élettér elegendő textil-nyersanyaggal rendelkezik

Az angol és az amerikai propaganda állandóan hangoztatja, hogy Európa textilnyersanyagokkal magát ellátni nem képes és ezekben a cikkekben feltétlenül tengerentútra szorul. Ennek az állításnak alátámasztására felhozzák, hogy a kiterjedt európai textilgyártás nyersanyag-szükséglete óriási és ha már most is csak nagymértékű takarékoskodással, a hulladékanyagok többszöri feldolgozásával képesek üzemüket fenntartani, akkor a jövőben a helyzet csak súlyosbodni fog.

Szerencsére nem így állunk.

Németország és Olaszország a textilnyersanyagok előállításában vezető helyet foglal el az egész világon és a gyártást állandóan fokozza. A »Zellwolle« nyersanyag termelése az európai országokban meghaladja a világtermelés 60 százalékát, a műselyem előállítása pedig a 31,5 százalékot. Ezek az adatok az utóbbi évben még

lényegesen emelkedtek az európai termelés javára. Oroszország, a lengyel területek, a balti államok és Finnország lnben és kenderben tekintélyes feleslegekkel rendelkeznek, amellyel fontos cellulóze-termelő országok.

A kender és en termelése terén Európa a világtermelés 80 százalékát tartja kezében.

Oroszországnak, a Balkán és Olaszország déli részeinek, Spanyolországnak gyapottermelése állandóan fejlődik és lassanként megközelíti a világtermelés 20 százalékát. Gyapjában sem vagyunk szegények: kereken 172 millió juh van Európában,

az egész világ juhállományának egynegyede.

A természetes nyersanyagokat műanyagokkal képesek vagyunk kiegészíteni és nem kétséges, hogy a textiliák terén Európa önellátásra is berendezkedhetik szükség esetén.

MAGASLATI NAPFÉNY-BESUGÁRZÁST KAPNAK A NÉMET BÁNYÁSZOK

Az esseni Friedrich Krupp A. G. művek Saelzer-Amalie-i bányáiban bevezették a munkások magaslati-napfényvel való besugárzását, a bányabetegségek leküzdése, illetve megelőzése céljából.

Az orvosi kezelő a fekete-fülke (ahol a bányászruhákat levetik) és a fehér-fülke (ahol a polgári ruhájukat öltik magukra a munkások) között helyezkedik el. A bányászok a napi munka után levetkőznek és megmosakodnak, a feketéből a fehér fülkébe vezető uton kapják a besugárzást mégpedig a hátán és a mellén egyszerre.

A kezelés minden második nap esedékes, egy kúra 10 hétig tart.

Az eredmények meg'epően jők.

Észrevehetően javult a besugárzottak általános közérzete. Az annyira elterjedt vérszegénység lényegesen csökkent. A rheumatizmus, bronchitis és influenza megbetegedések száma lényegesen csappant.

A kezelésben nem részesült bányászok háromszorta könnyebben kapják meg a beleségeket, mint a besugárzottak.

Magyarország tartja a tejzsír világrekordot.

Sopronból jelentik: A nyári egyetem tudvalevőleg előadásai sorozatába igen sok gazdasági problémát vett föl. Az előadások egyike foglalkozott Magyarország marha állományával és tejtermékeinek értékesítésével. Az előadás szerint az országnak a trianoni békekötés előtt 6 millió 800 ezer marhája volt, ez a szám az ország összezugorodásával 1 millió 800 ezerre apadt. A Felvidék és Kárpát-alja visszatérésével Magyarország szarvasmarha állománya két és fél millióra szaporodott. Az ország évenként 50—110 ezer szarvasmarhát és 650 vasúti kocsi vaját exportál külföldre. Az évi csucsteljesítménye az országnak 20.000 kg tej, 767 és fél kg tejzsírmennyiséggel, amellyel Magyarország tartja a világrekordot.

Legyezők és női cipők — üvegből.

Budapestről jelentik: A majna-frankfurti divatközpont (Modeamt) egyre nagyobb mértékben használ fel egy plexiglas néven ismert műanyagot. A plexiglas nemcsak estélyi ruhák díszítésénél vált be, hanem kiválóan alkalmas arra is, hogy legyezőket, sőt elegáns női cipőket készítsenek belőle.

91.000 német melegvérű kancát tartanak állandóan ellenőrzés alatt.

Berlinből jelentik: A német lótenyésztők legfőbb szervezete a német melegvérű lovak tenyésztésére és vizsgálatára alakult birodalmi egyesület (Reichsverband für Zucht und Prüfung deutschen Warmbluts). Ennek keretében jelenleg 264 egyesület, azonkívül 8500 magánszemély tartozik. Az egyesület a melegvérű lovak tenyésztésével foglalkozó összes német tenyésztőket magában foglalja. Évről-évre eredményesebb munkájának terjedelmére jellemző, hogy a 22 országos tenyészegyesület, amely 1939-ben a birodalmi csúcsegység kebelébe tartozott, 91667 melegvérű kancát tart állandó ellenőrzés alatt. A birodalmi egyesület legfontosabb feladatai közé tartozik a tenyészlovak teljesítményeinek felülvizsgálata. Az efféle vizsgák száma a háború kitörése óta 250-nel — pénzértékben több, mint egy millió márkával — emelkedett. Az egyesület célja, — amelyet kancák kiállításával, a német melegvérű lovak teljesítményének törzskönyvezésével, póni-lovak törzskönyvének megalkotásával igyekeznek megközelíteni, — főleg egy erős, mindenre használható, könnyen ábrakolható lofajta kitenyésztésére irányul, amely a gazdasági élet és a katonaság követelményeinek egyaránt megfelel. Az ilyenirányú törekvések egyik fényes eredménye a világhírű trakehneni ménesből származó, rendkívül sokoldalú melegvérű ló, amelyet Kelet-Poroszországban tenyésztettek.

Megszervezték a lengyel építkezési szolgálatot. Varsóból jelentik: A lengyel főkörmányzóság területén nemrég építkezési szolgálat címén új intézményt szerveztek, amelynek önkéntes tagjai nagy építkezéseknél, szükség esetén pedig elemi csapások — felhőszakadások, áradások stb. — alkalmával a hatóságok segítségére sietnek. A szervezet további célja az, hogy az utánpótlás biztosítása érdekében jól kiképzett építőmestereket, szak- és előmunkásokat neveljen.

AZ AMERIKAI FÉRFIAK HÁZASÁGGAL AKARNAK KIBUJNI A KATONAI SZOLGÁLAT ALÓL

Házasodás avagy a katonáskodás E két rossz között kell hogy essen választás

És a házassággal, azt hiszik a balgák Hogy két rossz közül a kisebbet választják.

SANYARU VENDEL

TENISZ

A BUDAPESTI NEMZETKÖZI TENISZVERSENY UJABB EREDMÉNYEI

Férfi egyes: Romanoni (olasz)—Szigeti (magyar) 6:1, 6:1.

Pancsec—Fr'gyesy 6:2, 6:4.

Asbóth—Stolpa 6:4, 7:5.

Pancsec—Szentpétery 6:2, 6:3.

Női egyes: Bárd—Szilvássy 6:1, 6:4.

Vegyes páros: Stolpa, Szilvássy—Strauch I., Gellnerné 6:3, 6:0.

Katona, Jávori—Macskási, Zsitvayné 3:6, 7:5, 6:2.

Futball-eredmények

BUDAPEST

Törekvés—Kispest 2:1 (0:1). Szentistván-Kupa döntőmérkőzés. 6500 néző. Játékvezető Harangozó. A Törekvés góljait Dóry, a Kispest góljait Beke adta.

Színház-Film

Görög-magyar filmkapcsolatok

Görögországban is szép sikerük van a magyar filmeknek. A film-importőrök ezért figyelemmel kísérik a magyar filmtermékeket, annál is inkább, mert a mostani világhelyzetben az amerikai és francia filmbevitel nagy kiesésével kell számolni. A görög igények főként történeti, vig, komoly vagy kulturfilmekre vonatkoznak. Az erős zenei érzékű görög közönség nagyon keresi a zenei filmeket is. Legutóbb a »Toprini nász« című magyar filmet mutatták be, elég helytelenül »Balalajka« címmel, amiért sokan orosz filmre következtek. Most Zilahy »Halálos tavasz« c. filmje kerül bemutatásra.

»»»»»*«««««

Műsoros este Sztáribecsen. A sztáribecsei diákok szombaton a Magyar Népkör kerthelyiségében nagyszabású műsoros estét rendeznek. Az előadás tiszta jövedelmét a magyar csecsemő és anyavédő akció javára fordítják. Az előadás keretében felolvasás, tánc, ének, zeneszámok lesznek és egyfelvonásost mutatnak be. A jótékony célú előadás iránt indokolt érdeklődés nyilvánul meg.

A Csavargó lány előadása Lugon. A bezdáni műkedvelők most vasárnap Lugon vendégszerepelnek, ahol színrehozzák Erdélyi Mihály »Csavargó lány« című operettjét.

Aratóünnepély Bácskogradistén. A bácskogradistei Keresztes Egylet augusztus 25-én az összes tagok bevonásával aratóünnepélyt rendez. A több számból álló ünnepélyre a rendezőség minden tagja nagy lelkesedéssel készül.

Az angol hadseregnek nem volt más földadata többé, mint hogy a bujdosó királyt elfogja, vagy megölje.

Nagy idő multával egy éjjel bezörgettek Praczek vigvámbába.

A házaspár kinézete a fatörzsekből összerótt ajtó réssein a holdvilágos éjszakába.

Óriástermetű zulu állott odakint.

Kaffer-földön, amilyen forrók a nappalok, éppoly hidegek az éjszakák, különösen hajnal felé, amikor nagy, sűrű harmat száll alá. Aki ilyenkor meleg ruha nélkül a szabadban tartózkodik, átfagy a csontjág, ha még kaffer is.

A kívül álló zulu nagy, zöldveres asztalterítőbe volt burkolódzva, hátán tigrisfarkakból készült tarisznya.

Egész tartása méltóságteljes volt.

— Csetevájó! — sugta nagy álmelkedva Praczeknek a felesége. A portás rögtön ajtót nyitott s bebocsátotta uralkodóját, akit nagy tisztelettel fogadott.

A király csak akkor tudta meg, kinek a házába került, amikor Praczek egy saját készítésű fagygyuertyával világot gyujtott.

— Ni, a tábori orvos! — mondotta Csetevájó, barátságosan mosolyogva. — Hát csak megint összekerekültünk!

Aztán kifelé hallgatódzott.

— Üldöznek, lelkem, a vöröskabátosok, — szót magyarázó ag. — Kora este óta a nyomomban vannak.

APRÓHIRDETÉSEK

VI.

»NÖVÉNYHARMAT utazásnál — jobb üdítő minden másnál!« Ára patikákban, boltokban 14 dinár. 1879

ALLÁST KERES

NYUGDIJAZOTT TANÁR LEÁNYA hosszabb irodai gyakorlattal a 3 nyelv tudásával, szerény igényekkel állást keres. Szíves megkereséseket »Szorgalmas« jelígre a Reggeli Ujság kiadójába kér. 4604

Éjjeli őr, raktárnoki, vagy hasonló bizalmi állást vállal, nyugalmazott rendőr. Címe megtudható a kiadóban. 4662

NÉMET és szerb nyelvben tökéletes gyors és gépirónó, önálló levelező állást keres. Meghívásokat »szorgalmas« jelígre a kiadóban kérünk. 4718

ELADÓ

MÁLI IGYOSNÁL eladó 22 hold föld szállással, ára 20.000 dinár holdanként. Ugyanott eladó 28 hold föld szállással, holdanként 18.000 dinárért. »Ingatlanforgalmi Iroda, Noviszád, Zselyeznicska 1. 4716

KERESLET

»PLEVNA« cukorkagyár, Noviszádon cukrász és mézesbábos segédnek alkalmazást adhat. 4670

BEJARONÓT keres Pilko Iván, Noviszád, Vojvode Knicsanina 21. 4711

FODRÁSNÓT keresek, minden munkában perfektet, augusztus 20-ra. Mészáros Antal, Szenta, Pasiceva 4. 4712

MINDENESLANYT, aki jól főz, felvesz Stromer midserszalón, Noviszád, Usztavszka 18. I. emelet. 4710

EGY INAS fizetéssel felvétetik. Martinkó Andrija, Kralja Petra II. 36. 4719

PAPLANOS SEGÉDET vagy nő azonnali belépésre felvesz Bulyovcsics Béláné paplankészítő, Noviszád, Luja Bartua u. 53. 4720

KÜLÖNFÉLE

PAPI HÁZBAN, közvetlenül a tenger partján, papok, esetleg világi urak is, kaphatnak lakást napi 10 dinárért személyenként. Magyarul is beszélünk. Közben olcsó és jó vendéglők. Cím a kiadóhivatalban. 4698

DR. FILIPON CRÉM a legjobb és legelterjedtebb nappali krém. Kicsi 14 din. nagy 20 din. éjjeli 15 din. Apoteka, Vrsac. 2474

FIAT **AUTO-UNION** **DKW WANDERER** **AUDI-HORCH** **PIRELLI-AUTOGUMI** **AUGUST KUZALEK-NOVISAD** **WALVOLIN** **WARTA** **ACCUMULATOR** **VALVOLIN** **AUTÓ-OLAJ**

Főmolnárt

keres nagyobb felsőbácskai malom melletti belépésre. Csakis elsőrendű szakemberek, akiknek a kereskedelmi maiműszakban megfelelő tapasztalatuk van, küldjék ajánlataikat »D. D.« jelígre a lap kiadóhivatalába.

Izgalmas történet a száz év előtti Budapest mélységeiből

(140)

— Én elrejtetek téged, ó, király, — mondotta nagy buzgósággal Praczek. — Van egy pár üres vermem, amoda hátul. Ha azok egyikébe beekuporodol s harasztot dobok a nyílásra: sohasem találhatnak rád.

Csetevájó elutasító mozdulatot tett a kezével.

— A zuluk királya nem rejtőzik verembe, ez méltatlan volna hozzá. Adj ennem, éhes vagyok. Aztán pihenni térek. Ha ide is utánam jönnek a sápadtarcuak, történiék, aminek történnie kell!

A király aztán nagy étvágygal megvacsorázott s egy belső kamrában nyugodni tért.

Praczek meg felesége fent vtrasztottak.

Szürkületkor nagy lödöbögés hallatszott a vigvám körül s megdönggették az ajtót.

— Nyissátok ki, őfelsége, az angol királynő nevében!

Mit volt mit tennie, Praczek ajtót nyitott s kilépett a ház elé.

»A bűnösök meglakolnak, a jók elveszik jutalmukat.«

Akkor már egy század lovaskatona állta körül a telepet.

Pricsipruscu nem bujt el az ágy alá, mint más kaffer asszony cselekedte volna, hanem odaállott az ura mellé: osztózni vele a bajban is.

— Ki vagy te? — kérdezte a vöröskabátosok parancsnoka zulu nyelven Praczekről.

— Kaffer módra élő fehér ember, — válaszolta Praczek csöndesen.

— No, te fehér ember, itt bujt-e el Csetevájó?

— Itt nem bujt e!

— Ne hazudj, fehér ember! Miért tartasz te a fekete királlyal? Idáig követtük a nyomát, itt kell lennie. Itt rejtőzködik.

— Itt nem rejtőzködik!

— Jól van hát. Átkutatunk mindent s ha mégis itt bujkál a király, te is halálfia vagy!

Még mielőtt Praczek szóhoz juthatott volna, Csetevájó méltóságos alakja jelent meg a küszöbön.

ENGEL-KONVIKTUS

PETROVGRÁD

EDUARD HERRIOT-UTCA 18. SZ.

A 37. év óta fennálló intézet az 1940/41. tanévre felvesz gimnáziumi, polgári iskolai és kereskedelmi akadémiai tanulókat, valamint a petrovgrádi kereskedelmi és iparkamara által létesített kereskedelmi akadémiai és technikai középiskolai növendégeket. Ez utóbbi iskolának malom-, gépész-, elektrotechnikai- és építész osztálya van.

Felvilágosítással szolgál és prospektust kívánatra készséggel küld az **IGAZGATÓSÁG**

Szeplők, pattanások eltüntetésére: csak Popović-féle Deszanka krém

(Kérjen ingyen mintát.)

JUGOFLORA A. D. BEOGRAD Cetinjska ul. 26.

UTAS NÉLKÜL KÖZLEKEDIK A KELETI EXPRESSZ

Nem elég gyors már a keleti expressz. Utját utasok nélkül ezért járja; L'opajla a bombavető-gép, mely gyorsabban szállt ma a másvilágra.

FANYAR TÓBIÁS

Már nem viselte az asztalterítőt, csak a kötényt volt rajta.

Leopárdbőröböl volt az s csak a királynak volt szabad olyat viselnie. Az jelentette a zuluknál a királyi bíbort és hermelint.

— Ez az ember igazat mondott, — szót a király nyugodtan. — Csetevájó nem bujt el nála, csupán betért őhozá megpihenni.

— Hát te vagy Csetevájó? — kérdezte a tiszt, előkapva a nyeregkapából revolverét.

— Előtte álltok, — jelentette ki fenséggel a király.

— Fogjátok el! Kötözzétek meg! — ordította a tiszt.

Csetevájó most fölemelte a jobbkezét.

A tiszt hátrakapta a fejét: a király revolvert fogott reá.

— Elfogni, megkötözni a zuluk királyát? — mondotta magasra emelve hatalmas fejét Csetevájó. (Folytatjuk)

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21-37, éjjel 20-58
Felolós kiadó: **Andrzej Dezo**
A kiadóhivatal vezetője: **Elizabet Forenc**
Pretpiata — Előfizetés:
Egy óra . . . . . 28 — dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra . . . . . 80 — dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre . . . . . 160 — dinár
(kihordó útján 172 din.)
Izlat svakodneвно - Megjelent naponta
Post. čekovni račun - Postacsekkszámla:
Beograd, 59.754. Zagreb, 46.692